

5. - 7. TRINN

KATTER

F A S I T

Hva heter kattedyrene? Skriv navnet i boksen under bildet.
EKSTRA: Finn artsnavnet på latin for alle kattedyrene på bildene over.

Løve (*Panthera leo*)

Margaykatt
(*Leopardus wiedii*)

Leopard
(*Panthera pardus*)

Gepard
(*Acinonyx jubatus*)

Pallaskatt
(*Otocolobus manul*)

Huskatt (*Felis catus*)

Tiger (*Panthera tigris*)

Gaupe (*Lynx lynx*)

Serval (*Leptailurus serval*)

5. – 7. TRINN

KATTER

F A S I T

OPPGAVER

1. Hva er forskjellen(e) mellom store og små kattedyr? Hvilket kattedyr er størst av alle?

Store kattedyr kan brøle, men ikke male, og små kattedyr kan male, men ikke brøle. De store kattedyrene er også større i størrelse/vekt enn de små kattedyrene. (De store kattene tilhører samme slekt Panthera). Tigeren (Panthera tigris) er det største kattedyret. Amurtigeren, som er størst av tigrene, kan veie 300 kg.

2. Når, hvor og hvordan ble huskatten domestisert (temmet) av mennesker?

Huskatten ble domestisert i Midtøsten for over 9000 år siden. For mange andre husdyr har dette skjedd ved at mennesker har fanget dyrene og så temmet dem, men ikke for katten. Mennesker begynte med jordbruk og hadde lager av korn. Kornet gjorde at det var mye mus og rotter, og vi vet jo hvem som liker å spise rotter og mus. Katter kom til kornlagrene for å jakte og det var jo også en fordel for menneskene for da holdt kattene musene unna kornet. Katter er jo også søte, myke og gode å kose med, noe som sikkert var en fordel det også.

3. Hvilke felles egenskaper har de fleste kattedyrene?

Smidige, spenstige, ru tunge, de fleste lever alene, får mange unger om gangen (noen unntak), rovdyr, pelsen er myk og ofte stripete eller prikkete/flekkete for kamuflasje, godt nattsyn og gode til å se bevegelser.

4. Hvordan jakter de fleste katter?

De fleste katter er smidige og smyger seg stille frem når de jakter. Ryggraden er fleksibel, altså den kan bøyes begge veier og potene er myke, noe som gjør at de kan bevege seg lydløst gjennom gress og busker uten å bli oppdaget. Det er om å komme seg så nært byttedyret som mulig før angrepet skjer. De er derfor tålmodige i jakten, for da er det større sjanse for å lykkes. Tennen til å ta livet av byttet og klørne til å holde fast.

5. Hvilket kattedyr kalles for dyrenes racerbil? Hvor fort kan det løpe?

Geparden er dyrenes racerbil. Den er det raskeste pattedyret dyret på land og kan løpe i en toppfart på 112 km/t.

6. Hvilke tilpasninger har kroppen til geparden for å løpe fort?

Kroppen til geparden er tilpasset å kunne løpe fort. Geparden har en slank kropp og lange bein. Ryggraden er veldig fleksibel som gjør at geparden kan ta lange steg. Halen brukes til å styre med slik at geparden holder balansen når den løper og skifter retning.

Geparder kan ikke trekke inn klørne slik andre kattedyr gjør. Klørne er sløve, de ligner mer på hundeklør enn katteklør. Men dette er bra for geparden som trenger godt grep på bakken når den løper. Potene med de sløve klørne fungerer da som en piggsko som de beste løperne i verden bruker i friidrett.

5. – 7. TRINN

KATTER

F A S I T

SNAKK OM I KLASSEN *forts.*

7. Hvilket kattedyr lever i flokk? Hva er fordel(en)e med å leve sammen i flokk?

Løver er det eneste kattedyret som lever i flokk og som jakter sammen i flokk. Det er en fordel å samarbeide for da kan løvene ta store byttedyr som sebra, gnu, bøffel og til og med sjiraff. Ved å samarbeide om jakten er det større sjanse for at de lykkes. Andre fordeler vi ikke nevner er: de kan beskytte hverandre, hjelpe hverandre å passe på ungene ol.

8. Har katter godt syn? Forklar hva som er bra med synet til kattedyr.

Katter har veldig godt nattsyn. De kan se seks ganger bedre enn oss mennesker når det er mørkt. Øynene er laget for å kunne se i mørket. De har mange av en type celle som gjør at de ser bedre i mørket, men gir dårlige fargesyn. I tillegg kan pupillen utvide seg veldig mye, jo større den er, jo mer lys slippes inn.

Kattedyrenes øyne fanger opp bevegelser veldig bra. Selv en bitte liten bevegelse i gresset på savannen eller mellom trærne i skogen, gjør at de kan oppdage byttedyr eller trusler.

Kattedyr har øynene plassert foran på hodet. Dette gir dem godt dybdesyn, altså de kan beregne hvor langt det er til byttedyret de jakter på.

Små og store kattedyr har forskjellig syn. Små kattedyr, som huskatter, har et bredt synsfelt, altså de klarer å fange opp bevegelser rundt seg på begge sider. Store kattedyr, som løver eller tigre, har smalere synsfelt, men bedre dybdesyn.

9. Hva er spesielt med tunga til katter og hva bruker de den til?

Tunga er ganske ru, det kjennes nesten ut som sandpapir. Dette er ikke bare hos huskatten, men også de store kattene som tiger og løve. Tunga til kattedyr er dekket mange små harde slags pigger, og kattene bruker denne ru tunga si til flere ting: Spise, rive kjøttet fra beina på byttet.

Smaker med tunga (men har ikke like mange smaksløker som oss mennesker)

Drikke, de bøyer tunga litt som en U og beveger den raskt inn og ut av munnen.

Vaske pelsen sin. Tunga er som en våt børste som fjerner skitt, døde hår og parasitter.

Når katter er små, er det mora som hjelper dem å vaske seg.

10. Det finnes katter i alle størrelser, husker du navnet på en (eller begge) av de minste kattene i verden?

Rustfleckkatt (Asia) og svartfotkatt (Afrika).

5. - 7. TRINN

KATTER

F A S I T

GÅTER

Jeg lever på savannen i Afrika. Pelsen min har svarte prikker og jeg har svarte tårelinjer fra øynene ned til munnvikene. Halen min er lang og jeg bruker den til å skifte retning med når jeg jakter. Jeg kalles for dyrenes racerbil og er det raskeste pattedyret på land.
Hvilket dyr er jeg? **GEPARD**

Jeg er det eneste kattedyret som lever i flokk. Du kan lett se om jeg er en hann eller hunn, for hannene har en stor flott manke. Jeg og flokken min samarbeider godt når vi jakter, slik at vi kan jakte på store byttedyr. Siden jeg hører til de store kattedyrene kan jeg brøle høyt!
Hvilket dyr er jeg? **LØVE**

Jeg er ganske sky og holder meg unna mennesker. Spensten min er sinnsyk god og jeg kan hoppe høyt rett opp i lufta. Jeg er det eneste ville kattedyret som lever i Norge.
Hvilket dyr er jeg? **GAUPE**

ENGELSK

Sett strek mellom bildet og det engelske navnet.

1) CHEETAH

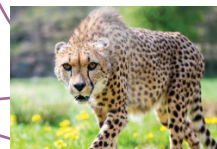
2) LION

3) LEOPARD

4) HOUSE CAT

5) SAND CAT

6) TIGER

5. - 7. TRINN

KATTER

F A S I T

OVERSETT:

Gjør ferdig tabellen under..

ENGLISH	NORSK
CHEETAH	GEPARD
LION	LØVE
LYNX	GAUPE
BLACK-FOOTED CAT	SVARTFOTKATT
LEOPARD	LEOPARD
JUMP	HOPPE
PREDATOR	ROVDYR

BOKSTAVROT

Her er det blitt litt rot ... Stokk om på bokstavene slik at du finner navnet på kattedyrene.

1. IGTRE	TIGER
2. VØLE	LØVE
3. AEDPGR	GEPARD
4. AUTTKSH	HUSKATT
5. SPAAKLLATT	PALLASKATT
6. LDOAERP	LEOPARD
7. KSNATDAT	SANDKATT
8. RULSTAFEKKT	RUSTFLEKKATT
9. RASLEV	SERVAL
10. TATHODFELKA	FLATHODEKATT

5. – 7. TRINN

KATTER

F A S I T

MATTEOPPGAVE

Løs regnestykkene og sett riktig bokstav under riktig tall for å finne løsningsordene under.

$9 \times 5 = 45$	A	$180 : 10 = 18$	S
$6 \times 6 = 36$	T	$62 : 2 = 31$	P
$48 : 6 = 8$	N	$140 + 130 = 270$	U
$77 : 7 = 11$	E	$33 \times 3 = 99$	R
$6 \times 7 = 42$	K	$12 \times 5 = 60$	G
$9 \times 9 = 81$	H	$15 + 60 - 32 = 43$	I
$18 : 6 = 3$	D		

Løsning:

81	270	18	42	45	36	36
H	U	S	K	A	T	T

18	31	11	8	18	36	43	60
S	P	E	N	S	T	I	G

60	11	31	45	99	3	99	45	18	42
G	E	P	A	R	D	R	A	S	K

5. - 7. TRINN

KATTER

F A S I T

FINN ORDENE

Let gjennom ordnettet og finn kattedyrene. Ordene står vannrett, loddrett og diagonalt. Noen av ordene står også skrevet baklengs.

LØVE
LEOPARD

GEPARD
SERVAL

HUSKATT
GAUPE

TIGER
SANDKATT

T	R	Y	U	T	T	L	Ø	V	E		L	Å
W	I	O	S	N	O	E	Å	K	C	X	K	D
L	G	G	A	A	T	O	J	R	R	U	S	L
F	A	K	E	K	Y	P	K	G	I	U	T	W
G	V	J	L	R	B	A	J	H	L	Y	T	R
F	A	L	K	L	B	R	X	U	Å	E	A	A
U	J	U	Ø	X	P	D	C	S	P	S	K	O
L	H	Æ	P	L	F	Z	V	K	P	Z	D	L
L	A	V	R	E	S	J	B	A	Q	K	N	Ø
R	I	O	S	A	N	B	F	T	M	T	A	K
G	E	P	A	R	D	M	Z	T	N	M	S	I